

OCZAMI UCZESTNIKÓW SEMINARIUM

1. Barbara Koch, MOPS Kraków

Możliwość uczestnictwa w seminarium „Aktywizacja, Społeczność, Przedsiębiorczość – doświadczenia OPS Tuszcz” stała się dla mnie okazją do refleksji o roli, jaką w aktywizacji społeczności pełnić może umiejętne wykorzystanie zasobu w postaci poczucia społecznej tożsamości. W Tuszczu udało się to osiągnąć dzięki odwołaniu do historii i tradycji regionu poprzez osadzenie inicjatyw takich jak *Miodzio Wioska* czy warsztaty dla dzieci w gospodarstwie agroturystycznym w zakorzenionych zwyczajach lokalnych. Działania takie wydają się w naturalny sposób angażować społeczność uruchamiając już istniejące sieci społeczne oraz stwarzając możliwość do wykształcenia nowych (niezwykle istotna wydaje mi się w tym kontekście współpraca międzypokoleniowa, jaką można zaobserwować w Tuszczu, a więc wspólne działania podejmowane przez seniorów z Uniwersytetu Trzeciego Wieku oraz beneficjentów Punktu Pomocy Dziecku i Rodzinie). Sukces tych inicjatyw w Tuszczu doskonale ilustruje moim zdaniem, w jaki sposób kapitał kulturowy społeczności wzmacnia jej kapitał społeczny.

Dla mnie, jako osoby pracującej ze społecznością z dużego miasta, ważna staje się wobec powyższego kwestia odpowiedzi na pytanie, co konstytuuje tożsamość społeczną danej grupy, jak zakreślić granice „lokalności” społeczności. W dużych miastach mamy do czynienia z mnogością możliwych przynależności – można czuć się Krakowianinem, ale jednocześnie identyfikować się jako mieszkaniec określonej dzielnicy czy danego osiedla (zgodnie z koncepcją tzw. małej ojczyzny). Na co dzień pracuję w zagrożonej wykluczeniem społeczności bloków socjalnych i obserwuję przejawy tego wykluczenia w postaci braku poczucia przynależności do szerszej grupy odniesienia, co wiąże się ze słabo określoną, pełną ambiwalencji tożsamością społeczną. Wyzwaniem dla organizatora społeczności lokalnej jest zatem zainicjowanie procesu tworzenia poczucia tej tożsamości. Jak pokazuje przykład Tuszcz, sprzyjać temu może dogłębna diagnoza lokalnych zasobów i osadzenie działań aktywizujących społeczność w kontekście historii i tradycji lokalnych.

2. Natalia Kupferschmidt, Inga Tylicka – Grzywacz, MOPS Brodnica

Z radością przyjęliśmy informację o pomysłu zorganizowania w dniach 18-19 maja 2015 w Tuszczu spotkania praktyków zajmujących się organizowaniem społeczności lokalnej. Od momentu przystąpienia Brodnickiego Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej do procesu zdobycia certyfikatu jakości CAL, który miał finał w lutym 2015 roku po raz pierwszy mieliśmy okazję spotkać się z innymi ośrodkami pracującymi metodą OSL.

W pracy Organizatora Społeczności Lokalnej bardzo ważna jest wymiana doświadczeń, dlatego chętnie wzięliśmy udział w spotkaniu. Mieszkańcy Tuszczu gdzie rolę lidera przyjmuje OPS zaskoczyli nas poziomem współpracy na rzecz wspólnej inicjatywy – dobra, jedności i rozwoju miejsca w którym żyją. Uczestnicy seminarium mieli okazję spotkać się z różnymi osobami – władzami miasta, kierownikami instytucji, przedstawicielami organizacji, biznesu, pracownikami socjalnymi, mieszkańcami osiedli oraz wolontariuszami. Co zaskakujące i ujmujące wszystkie te osoby przedstawiały spójny, niezwykle optymistyczny obraz prowadzonych w Tuszczu działań.

Wielość inicjatyw podejmowanych przez OPS w Tuszczu oraz ilość osób jakie skupione są wokół realizowanych działań jest trudna do opisanie. Mała miejscowość, mały Ośrodek, trudna historia wszystko to w Polskich realiach mogłoby się przekuć na pasmo stagnacji, biedy, postawy roszczeniowej wobec władz, PUP, OPS, wzajemnych pretensji, żali, zniechęcenia. W Tuszczu jest zupełnie inaczej, tam wszyscy się znają, szanują, wspierają. Realizują wspólne projekty i inicjatywy, nie zasłaniają się papierami ani stwierdzeniem „nie da się”, „nie chce mi się”, „ile za to dostanę”, „nie mam czasu”, nikt nie szuka wymówek, żeby mieć mniej pracy, wszyscy

wspólnie działają. OPS w Tuszczu daje ludziom wsparcie wielu specjalistów, wysłuchuje ludzi i szuka odpowiednich rozwiązań do ich problemów, umożliwia ludziom osobisty rozwój, daje możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych oraz wykształcenia, dzięki temu osoby wspierane znajdują zatrudnienie. Osoby zajmujące się Organizowaniem Społeczności Lokalnej w Tuszczu to ludzie z pasją. Wszystko to jest trybikiem, który napędził maszynę współpracy, sprawił że Tuszcz stał się miejscem gdzie zaczęli gościć turyści, którzy przyjeżdżają tam by zarazić się optymizmem i pasją.

Organizując Społeczność Lokalną w Brodnicy zaczęliśmy od jednego z osiedli położonego w lesie ok 3 km od centrum miasta na którym znajdują się bloki socjalne. Od ponad trzech lat prowadzimy tam Klub Aktywności Lokalnej, odgrywający ważną rolę w codzienności mieszkańców a także w funkcjonowaniu MOPS. W ciągu trzech lat aktywnej współpracy udało nam się wprowadzić wiele pozytywnych zmian. Są to zmiany w infrastrukturze osiedla m.in. utwardzenie leśnej drogi dojazdowej na osiedle oraz przystanku komunikacji miejskiej, montaż anteny do odbioru Internetu, budowa figurki maryjnej. Własnymi siłami udało się mieszkańcom wyremontować pomieszczenia Klubu, fragment zniszczonej elewacji, zdewastowaną klatkę schodową, pozyskać i zagospodarować donice kwiatowe oraz palety drewniane do budowy ławek i piaskownicy. Ostatnio sfinalizowaną inicjatywą był montaż kosza do gry w piłkę. Zmiana zaszła również w samych mieszkańcach z biernych odbiorców świadczeń z MOPS stali się aktywnymi działaczami w drodze do poprawy jakości swojego otoczenia i zmiany złej opinii jaka panuje w mieście o osiedlu. Dwudziestoosobowa grupa mieszkańców podjęła inicjatywę utworzenia Stowarzyszenia Społecznego „Aktywna Kałaska”, które działać będzie m.in. na rzecz promocji i rozwoju osiedla. Obecnie Stowarzyszenia przechodzi proces rejestracji w KRS, a już wyszli z inicjatywą do MOPS by wspólnie zorganizować „Piknik dla zdrowia” - imprezę rekreacyjną dla wszystkich mieszkańców Brodnicy, która odbędzie się 27 czerwca 2015 od godz. 14.00 przy ul. Sikorskiego 62. Wcześniejszą inicjatywą podjętą przez członków Stowarzyszenia było zgłoszenie osiedla jako lokalizacji w konkursie „Podwórko Nivea”, w którym można wygrać plac zabaw dla dzieci.

Utworzone przez nas zostało również Brodnickie Centrum Wolontariatu, w którym aktywnie działają niektórzy mieszkańcy osiedla. Współpraca działa również w drugą stronę – wolontariusze z miasta przychodzą pomagać na osiedlu m.in. emerytowana nauczycielka pomaga dzieciom w nauce czytania, dzięki jej pomocy dzieci nie potrafiące czytać zdobywają tę umiejętność, co ułatwia im dalszą naukę w szkole.

Z niecierpliwością czekamy na kolejne spotkanie Organizatorów Społeczności Lokalnej i Członków Ogólnopolskiego Forum OSL, gdzie na pewno znajdzie się okazja do podzielenia kolejnymi doświadczeniami z całej Polski.

3. Izabela Lewicka Jopek, Aspirant Pracy Socjalnej – Animator Lokalny, (MOPS, Kraków)

W dniach 18 – 19 maja 2015 roku miałam okazję uczestniczyć w Seminarium „Aktywizacja, Społeczność, Przedsiębiorczość – doświadczenia OPS Tuszczu”, które zorganizowane zostało w ramach partnerskiej współpracy Ośrodka Pomocy Społecznej w Tuszczu, Centrum Wsparcia Aktywności Lokalnej, Forum Organizatorów Społeczności Lokalnej, a także Stowarzyszenia na Rzecz Organizowania Społeczności „ABOVO”. Pracując jako Animator Lokalny muszę motywować, mobilizować oraz pobudzać ludzi i całe środowisko lokalne do działania i zmieniania ich rzeczywistości, napotykać niejednokrotnie na różnorodne bariery. Dzięki uczestniczeniu w Seminarium mogłam zapoznać się ze skutecznymi rozwiązaniami wykorzystywanymi przez OPS Tuszcz. Na przykładzie Tuszczu widać, jak istotna jest identyfikacja różnorodnych barier, które blokują bądź uniemożliwiają ludzkie zaangażowanie, odpowiedzialne za zmiany postaw i zachowań potrzebnych dla rozwoju społeczeństwa lokalnego. Widoczne jest tutaj ciągle podejmowanie inicjatyw nakierowane właśnie na wzrost zaangażowania wśród mieszkańców. Zaangażowanie

mieszkańców Tuszczu jest ciągle wzmacniane przez m. in. OPS czy władarzy miasta, dzięki czemu mogłam być świadkiem jak wielu Tuszczan są lub chcą być konsekwentni w działaniu oraz zaangażowaniu w urzeczywistnianiu swoich wizji. Bardzo dobrze widać to na przykładzie **Miodzio Wioski** a także Gospodarstwa Agroturystycznego w Rudnikach. Tuszcz wspiera bowiem rozwój przedsiębiorczości społecznej, a także rozwój partnerskich relacji w środowisku lokalnym poprzez budowanie sieci porozumień. Zachęca również członków społeczności lokalnej do samorozwoju i aktywności, pobudza stosunki międzyludzkie, poczucie przynależności, dzięki czemu podnosi efektywność działań lokalnych grup, które są uzupełnieniem działalności podmiotów publicznych. To co wywarło jednak na mnie największe wrażenie to fakt, iż lokalne władze wraz z partnerami, dzięki nieustannemu dialogowi, mogą lepiej zrozumieć potrzeby społeczności, przez co inspirować ich członków do działania i podejmowania różnorodnych inicjatyw społecznych.